

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 261/2018-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. januára 2019 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČNÝ KOTČEK], [REDAKČNÝ KOTČEK], zastúpenej advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Juraj Bizoň, LL.M., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj porušenia práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 375/2017-197 z 25. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ KOTČEK] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 375/2017-197 z 25. januára 2018 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 375/2017-197 z 25. januára 2018 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Nitre je p o v i n n ý uhradiť trovy konania sťažovateľke [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v sume 585,76 € (slovom päťstoosemdesiatpäť eur a sedemdesiatšesť centov) na účet advokátskej kancelárie BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 261/2018-11 z 23. mája 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 375/2017-197 z 25. januára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) svojím uznesením č. k. 14 C 531/2015-91 zo 17. februára 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) zastavil konanie, v ktorom sa sťažovateľka (žalobkyňa) domáhala určenia vlastníckeho práva k pozemku nachádzajúcemu sa v katastrálnom území obce [REDAKOVANÉ], keďže sťažovateľka vzala žalobu späť v celom rozsahu. Okresný súd zároveň priznal sťažovateľke náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. [REDACTED], [REDACTED], ako žalovaná (ďalej len „žalovaná“) podala proti uzneseniu okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania odvolanie. Krajský súd následne svojím napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu tak, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

4. Keďže proti napadnutému uzneseniu krajského súdu nie je prípustné dovolanie v zmysle § 421 ods. 2 v spojitosti s § 357 písm. m) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“), sťažovateľka pred podaním sťažnosti vyčerpala všetky opravné prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytoval a na ktorých použitie bola oprávnená.

5. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza: *„Napadnutým rozhodnutím Krajský súd v Nitre nepriznal žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania. V skutkovo totožnej veci, v ktorej vystupovala spoločnosť [REDACTED] taktiež v procesnom postavení žalovanej strany, pritom Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 30.3.2017, č. k. 5 Co 139/2017-312 jednohlasne potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Nitra o priznaní práva na náhradu trov konania žalobcovi v celom rozsahu, z dôvodu procesného zavinenia [REDACTED] na zastavení konania.*

V záujme zachovania princípu právnej istoty som na túto skutočnosť poukázala Krajskému súdu... Napriek tomu sa Krajský súd v Nitre v Napadnutom rozhodnutí v celom rozsahu odchyľil od svojho právneho záveru, ktorý vyslovil vo svojom skoršom uznesení... bez akéhokoľvek presvedčivého a relevantného odôvodnenia.

K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty, ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je aj požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (mutatis mutandis I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované.

Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne

a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Ak všeobecný súd rozhodol v zásade v identických veciach na základe analogických skutkových zistení s diametrálne odlišným výsledkom a svoj názorový posun primeraným spôsobom neodôvodnil, je jeho rozhodnutie v rozpore s ústavou chráneným princípom právnej istoty a porušuje právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. (I. ÚS 564/2012-48).“

6. Sťažovateľka poukazuje na «*právny názor Najvyššieho súdu, aplikovateľný na prejednávany prípad, ktorý zaujal v odôvodnení svojho uznesenia z 28. januára 2010, spis. zn.: 2 M Cdo 17/2009 podľa ktorého: „... nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich kritérií je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči účastníkovi konania a aby neodporovalo dobrým mravom“...*

... počas prebiehajúceho konania pod sp. zn. 14 C 531/2015 som dosiahla to, čoho som sa podanou žalobou domáhala, teda „evidenčného obnovenia vlastníckeho práva v liste vlastníctva z titulu neplatnej kúpnej zmluvy,“ nakoľko [REDAKOVANÉ] prehrala svoj spor v katastrálnom konaní pod sp. zn. V 5186/2015. Preto zastavenie súdneho konania v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1) CSP treba posudzovať, že ho procesne zaviniła [REDAKOVANÉ] Procesná vina spočíva v prehre [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] o predbežnej otázke, v dôsledku ktorej sa tento spor pod sp. zn. 14 C 531/2015 stal bezúčelný a žalobu som preto musela vziať späť.

Podľa doterajšej bežnej súdnej praxe, by mi v súlade s pôvodným ustanovením § 146 ods. 2) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, ktoré nahradilo v súčasnosti platné a účinné ust. § 256 ods. 1) CSP, nespochybniteľne prislúchalo právo na náhradu trov konania. V konečnom dôsledku takto rozhodol aj Okresný súd Nitra...

Procesná vina na späťvzatí, je prehra [REDAKOVANÉ] v správnom konaní, čo spôsobilo, že v dôsledku tohto jeho nezákonného správania - nezákonných námietok, som musela žalobu vziať späť.

V priebehu súdneho konania som sa procesne domohla žalobou uplatňovaného nároku, keď rozhodnutím Okresného úradu Nitra... bol zápis môjho vlastníckeho práva

k pozemku v katastri nehnuteľností obnovený... je preto nepochybné, že žaloba bola z procesného hľadiska podaná dôvodne.

... bola to práve [REDAKOVANÉ], ktorá nesúhlasila s rozhodnutiami správnych orgánov, ktorými došlo k zastaveniu uvedeného konania o návrhu na vklad pre absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy... následne podávala správne žaloby proti rozhodnutiam správnych orgánov, v súdnom konaní podala obštrukčný návrh na prerušenie konania z dôvodu prebiehajúceho vyšetrovania (v ktorom boli podozrivé osoby spriaznené s [REDAKOVANÉ]) a podala tiež žalobu o určenie vlastníckeho práva k pozemku... do dnešného dňa zneisťuje moje právne postavenie, keď súdny spor na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10 C 111/2016, v ktorom vystupuje [REDAKOVANÉ] v procesnom postavení žalobcu a ja v postavení žalovanej, stále prebieha na prvej inštancii.

... účelové správanie [REDAKOVANÉ] malo imanentný vplyv nielen na katastrálne konanie, ale v konečnom dôsledku aj na celkovú dĺžku súdneho konania pod sp. zn. 14 C 531/2015, v ktorom [REDAKOVANÉ] vyššie popísaným konaním zapríčinila v celom rozsahu vznik trov konania.

Napadnuté rozhodnutie, v ktorom Krajský súd aplikoval ust. § 257 CSP na prejednávajúcu vec, teda tým, že nepriznal právo na náhradu trov konania žiadnej zo strán, považujem zároveň za mimoriadne prekvapivé, nakoľko ani z mojej strany, ani zo strany [REDAKOVANÉ] nebolo v konaní navrhované, aby súd právo na náhradu trov konania nepriznal žiadnej zo strán. Ak mal Krajský súd za to, že na vec sa má použiť ust. § 257 CSP, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité, avšak nepochybniteľne bolo pre rozhodnutie veci rozhodujúce, bol v zmysle ust. § 382 CSP povinný vyzvať strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. K takémuto procesnému postupu Krajského súdu však nedošlo, čím mi všeobecný súd znemožnil, aby som uskutočňovala mne patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Ako dôvod osobitného zreteľa na nepriznanie práva na náhrady trov konania žiadnej zo strán videl Krajský súd v tom, že ku zrušeniu rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva k pozemku v prospech [REDAKOVANÉ] pod vplyvom protestu prokurátora malo dôjsť „z iných dôvodov“, ako som mala uvádzať vo svojej žalobe. Takéto

tvrdenie Krajského súdu považujem za nepreskúmateľné, neurčité, nejasné, ale hlavne nesprávne.

V žalobe som svoj nárok odvodzovala od absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy. V konaní bolo preukázané, že ku zrušeniu predmetného rozhodnutia Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru o povolení vkladu vlastníckeho práva [REDAKOVANÉ] k pozemku došlo z dôvodu absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy. Z právneho hľadiska je pritom irelevantné, z akého konkrétneho dôvodu absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy došlo ku zrušeniu rozhodnutia o povolení vkladu, pretože absolútnu neplatnosť sú súde vždy povinné skúmať *ex offio*. Navyše ako žalobkyňa som v priebehu konania mohla kedykoľvek doplniť ďalšie dôvody absolútnej neplatnosti, ktoré by súd bol povinný preskúmať a posúdiť. Nemôže byť v žiadnom prípade v môj neprospech, ak sa správny orgán nevysporiadal so všetkými uvádzanými dôvodmi absolútnej neplatnosti. V prípade preukázania ktoréhokoľvek, čo i len jedného dôvodu absolútnej neplatnosti právneho úkonu, sa na takýto právny úkon hľadá, akoby nebol nikdy vznikol. V konečnom dôsledku by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania, ak by správny orgán pri svojej rozhodovacej činnosti vyčerpávajúco prehodnocoval všetky uvádzané dôvody absolútnej neplatnosti, ak sa v konaní už jeden dôvod absolútnej neplatnosti hodnoverným spôsobom preukázal.

Krajský súd v Nitre však vôbec neodôvodnil, resp. nevysvetlil, aké konkrétne „iné dôvody“ vyhovenia protestu prokurátora mal na mysli, a prečo malo ísť o iné dôvody, než aké som mala uvádzať.

V konaní pod sp. zn. 14 C 531/2015 som si uplatňovala výlučne iba tie trovy, ktoré som účelne vynaložila v súdnom konaní na bránenie svojich práv a právom chránených záujmov.».

7. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal nález v znení: „Základné práva sťažovateľky... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1) Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1) Listiny základných práv a slobôd; na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 25. januára 2018, č. k. 9 Co 375/2017-197, porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 25.1.2018, č. k. 9Co/375/2017-197 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd v Nitre je povinný zaplatiť sťažovateľke... náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 335,70 EUR s DPH, na účet právneho zástupcu sťažovateľky, v lehote do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

8. Krajský súd vo svojom napadnutom uznesení uviedol: „... žalobkyňa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 04. 09. 2015 voči žalovanému domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti... a uplatnila si náhradu trov konania...“

O trovách konania navrhla rozhodnúť podľa § 256 CSP tak, že žalovaný bude zaviazaný k náhrade trov konania. Uviedla, že procesné zavinenie zastavenia konania nie je možné vzťahovať len na konkrétny úkon účastníka konania, ale je potrebné ho posudzovať komplexne a extenzívne v celkovom kontexte v konaní uplatnených skutočností. V dôsledku toho môže aj v prípade späťvzatia žaloby žalobkyňou byť dôvodom pre tento úkon konanie žalovaného, príp. ďalšie skutočnosti mimo vôle žalobkyne. Uviedla, že v čase podania žaloby nemala inú možnosť, ako domáhať sa určenia svojho vlastníckeho práva súdnym rozhodnutím...

V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci a zásadou zodpovednosti za zavinenie. Zásada úspechu vo veci znamená, že strana, ktorá mala v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu trov konania. Posúdenie účelnosti pritom bude závislé od konkrétnych okolností tej - ktorej veci. Podstatou zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniel. Aj v prípade, ak sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, ak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať (§ 257 CSP). Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia tohto ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí ísť o výnimočný charakter. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú v danej veci dané dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, okolností, ktoré viedli k uplatneniu práva na súde, postoja strán v

priebehu konania a pod. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok.

Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je významným z hľadiska aplikácie § 257 CSP nielen charakter konania alebo charakter procesnej situácie, ale i okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, postoj strán v konaní, pričom je potrebné prihliadať k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán. Je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávnenej strany. Vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán sporu, a to nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu, keď mal v konaní úspech.

Odvolací súd sa preto rovnako ako súd prvej inštancie zaoberal posúdením toho, ktorá zo strán zavinila zastavenie konania a prípadne aj tým, či v danej veci neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali použitie ustanovenia § 257 CSP...

... odvolací súd dospel k záveru, že k zastaveniu konania v danej veci došlo v dôsledku späťvzatia žaloby žalobkyňou, čomu predchádzalo rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor zo dňa 02. 11. 2015 č. UP 46/2015-9, ktorým bolo protestu prokurátora vyhovené a rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. V 5186/15 zo dňa 23. júla 2015 o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalovaného do katastra nehnuteľností zrušené. V dôsledku tohto bola žalobkyňa opätovne zapísaná ako vlastníčka predmetnej parcely, teda dosiahla rovnaký následok, aký by nastal, ak by bola úspešná v predmetnom konaní. Na druhej strane k tomuto nedošlo pričinením žalovaného, ale v dôsledku vyhovenia protestu prokurátora a následnému zrušeniu rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalovaného. Zohľadniť je potrebné aj špecifické okolnosti danej veci, spočívajúce v tom, že dôvody, pre ktoré bolo protestu prokurátora vyhovené a rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva žalovaného zrušené, došlo z iných dôvodov, ako uvádzala žalobkyňa v žalobe. Práve v týchto špecifických okolnostiach danej veci odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej

inštancie, videl dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP a za najspravodlivejšie v danej veci videl to, aby každá zo strán znášala svoje trovy, preto potom podľa § 388 CSP uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania zmenil a rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.“

9. Predseda krajského súdu sa na výzvu ústavného súdu vyjadril k sťažnosti tak, že okrem už uvedených argumentov uviedol: *„Vychádzajúc z ust. § 234 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP, ako i z obsahu uznesenia krajského súdu je zrejmé, že odôvodnenie sťažnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu jasným a zrozumiteľným spôsobom sa vysporiadalo so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, z ktorého dôvodu ho nemožno považovať za nepreskúmateľné. Z odôvodnenia rozhodnutia plynie, ako sa odvolací súd vysporiadal s procesným zavinením žalovaného na potrebe podať žalobu a jeho procesným zavinením na potrebe vziať žalobu späť, ktorého dôsledkom bolo zastavenie konania, ako i ozrejmil okolnosti, v ktorých vzhliadol dôvod pre aplikáciu § 257 CSP v danom prípade.*

V postupe odvolacieho súdu nemožno vzhliadnuť ani porušenie práva sťažovateľky na spravodlivý proces tým, že ju v intenciách § 382 CSP nevyzval na vyjadrenie sa k možnému použitiu § 257 CSP pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je pre rozhodnutie rozhodujúce. Judikatúra Najvyššieho súdu SR totiž už dospela k záveru, že postup odvolacieho súdu podľa § 213 ods. 2 OSP (znenie totožné, ako podľa § 257 CSP) neprichádza do úvahy pri rozhodovaní o trovách konania a procesné rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania nemôže mať preto atribúty tzv. prekvapivého rozhodnutia (napr. R 134/2014, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/112/2012, sp.zn. 3Cdo/329/2012).

Nenáležitý je i poukaz sťažovateľky na okolnosť, že odvolací súd sa odchýlil vo svojom rozhodnutí od právneho záveru vysloveného v identickej veci uznesením zo dňa 30. 03. 2017, č.k. 5Co/139/2017-132, ktorým potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu priznávajúce jej náhradu trov konania, čím porušil princíp právnej istoty. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že označené rozhodnutie odvolacieho súdu je na Krajskom súde v Nitre doposiaľ jediné, v ktorom bol vyslovený právny názor, že žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania, pričom nálezom Ústavného súdu SR zo dňa 20.3.2018, sp. zn.

II. ÚS 569/2017-48 bolo uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 30. 03. 2017, č. k. 5Co/139/2017-312 zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Právna otázka tak nebola uvedeným rozhodnutím právoplatne vyriešená a ústavný súd už v minulosti vyslovil, že právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky.

... navrhujem sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú, majúc za to, že v konaní vedenom na Krajskom súde v Nitre pod sp.zn. 9Co/375/2017 neboli porušené základné práva sťažovateľky...“

10. Sťažovateľka na výzvu ústavného súdu zaujala k vyjadreniu predsedu krajského súdu nasledujúce stanovisko: *«... Krajský súd v Nitre evidentne nie je ustálený vo svojich názoroch na kompetencie svojho vyjadrovania sa k ústavným sťažnostiam, keď sa snaží... obhajovať vecnú správnosť sťažnosťou Napadnutého rozhodnutia, vedomý si diametrálne odlišných právnych záverov ústavného súdu v predchádzajúcich obdobných konaniach.*

... Krajský súd... len formálne konštatoval, že sa v prípade napadnutého rozhodnutia (vydaného v rozpore so závermi Nálezu č. 2 [ide o nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 98/2018, pozn.]), jedná o zákonný postup...

Práve presvedčenie krajského súdu o zákonnosti rozhodovacieho postupu (v rozpore s ustanovením §382 Civilného sporového poriadku), ktorý bol Nálezom č. 2 v rovnakej veci jednoznačne vyhodnotený ako protiústavný, odôvodňuje naliehavosť potreby každé rozhodnutie, ktoré je výsledkom a priori protiústavného postupu odvolacieho súdu, označiť ako opakujúci sa procesný exces.

Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým mi nepriznal náhradu trov konania (ako strane, ktorá by ju inak získala) bez ďalšieho malo atribúty tzv. neústavného, prekvapivého rozhodnutia, keď som nebola explicitne vyzvaná, aby som k prípadnej aplikácii § 257 Civilného sporového poriadku vyjadrila svoje stanovisko.

Ústavný súd Slovenskej republiky vyhodnotil (pozri Nález č. 1 [ide o nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 569/2017, pozn.], Nález č. 2) rozhodnutia Krajského súdu v Nitre o aplikácii ustanovenia §257 Civilného sporového poriadku o nepriznaní náhrady trov

konania žiadnej strane ako procesný exces, ktorý založil zjavný rozpor s princípmi spravodlivého konania...

O to naliehavejšia je potreba takéto rozhodnutie krajského súdu vyhodnotiť ako procesný exces, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania, keď ho namieta práve strana, ktorej bolo v pôvodnom (odvolaním napadnutom rozhodnutí) priznané právo na náhradu trov konania v plnej výške, materiálnej pravdy (úspechu) sa domohla v inom (katastrálnom) konaní nezávislom od jej vôle a zrušené rozhodnutie krajského súdu jej toto právo na náhradu trov konania nezákonne právoplatne odňalo.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. R 134/2014, na ktoré krajský súd poukázal, ako na relevantný dôkaz o zákonnosti postupu krajského súdu v rozhodovaní o trovách, vychádzalo z pôvodnej koncepcie Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej rozhodnutie o trovách konania „je vnútorne jednotnou procesnoprávnou otázkou, pri ktorej nemožno samostatne hovoriť na jednej strane o ustanoveniach upravujúcich náhradu trov konania podľa zásady úspechu, resp. výsledku konania a na druhej strane o odlišných ustanoveniach (v zmysle ustanovenie §213 ods. 2 O.s.p.) tieto princípy modifikujúcich.“ Dodal, že tento názor je ovplyvnený názormi prezentovanými v odbornej literatúre - napr. v komentári k Občianskemu súdnemu poriadku (Števček/Ficová). Toto rozhodnutie Najvyššieho súdu SR je neaplikovateľné pre aktuálne platnú zákonnú úpravu koncepcie náhrady trov konania (§257 Civilného sporového poriadku), a preto bolo prekonané citovaným Nálezom č. 2.

... súd sám argumentuje judikatúrou Najvyššieho súdu SR v otázkach rozhodovania odvolacieho súdu o trovách konania, napriek tomu že uvádza že rozhodnutia všeobecných súdov nemajú precedenčný účinok.

... Ústavný súd Slovenskej republiky konštatuje (bod 21. Nálezu č. 1), že z právneho hľadiska §256 ods. 1 Civilného sporového poriadku (na základe ktorého všeobecné súdy otázku náhrady trov posudzovali) je z obsahového hľadiska v podstate zhodný so skorším § 146 ods.2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu neaplikovať ustálenú judikatúru všeobecných súdov, ktorá sa týka § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky je podľa čl. 144 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky pre súd záväzný a vzhľadom na jeho precedenčný účinok je

povinnosťou všeobecných súdov vykladať a aplikovať ustanovenie §256 ods. 1 Civilného sporového poriadku totožné ako skoršie ustanovenie §146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Okresný súd Nitra vecne správne, konzistentne a v súlade s ustálenou 50-ročnou aplikačnou praxou usmerňovanou krajským súdom (teda v súlade s názorom ústavného súdu vyjadreným v citovanom Náleze č. 1) rozhodoval o priznaní náhrady trov osobám poškodeným podvodným správaním [REDAKOVANÉ] po späťvzatí žaloby, a to v konaniach Okresného súdu Nitra vedenými pod sp. zn. 10C/482/2015, 18C/503/2015, 15C/482/2015, 9C/118/2016, 19C/482/2015, 17C/496/2015, 9C/483/2015, 19C/512/2015, 18C/484/2015, 17C/505/2015, 15C/483/2015, 12C/107/2016, 12C/129/2016, 19C/498/2015, 14C/544/2015, 25C/101/2016, 25C/163/2016, 16C/83/2015, 16C/97/2015, 18C/483/2015, 25C/359/2016. Práve v Napadnutom rozhodnutí sa krajský súd sám „prekvapivo“ kategoricky odchýlil bez náležitého odôvodnenia odklonu od skoršej dlhoročnej praxe.

Z argumentácie ústavného súdu obsiahnutej v bode 33. Nálezu č. 2 vyplýva, že „aj keď právne závery všeobecných súdov nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (III.ÚS 300/06). Pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 192/06).“...

Krajský súd (bod 12. Napadnutého rozhodnutia) sa len stručne zaoberal posúdením toho, ktorá zo strán zavinila zastavenie konania a tým, či v danej veci neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali použitie §257 Civilného sporového poriadku. Následne v bode 17. uviedol, že zohľadniť je potrebné špecifické okolnosti danej veci, spočívajúce v tom, že dôvody, pre ktoré bolo protestu prokurátora vyhovené a rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva žalovaného zrušené, došlo z iných dôvodov, ako uvádza žalobkyňa a v týchto špecifických okolnostiach danej veci odvolací

súd videl dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku a za najspravodlivejšie v danej veci videl to, aby každá zo strán znášala svoje trovy.

Ústavný súd Slovenskej republiky v skutkovo obdobnej veci konštatuje v bode 30. Nálezu č. 2, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je k aplikácii § 257 Civilného sporového poriadku presvedčivo odôvodnené, a táto skutočnosť v konečnom dôsledku zakladá nepreskúmateľnosť a ústavnú neudržateľnosť ním vydaného rozhodnutia.

... Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 18.05.2018, sp. zn. 6 Sžrk/3/2018 (konanie o kasačnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 15S/5/016-120 zo dňa 23.10.2017), v ktorom kasačný súd v bode 65. konštatuje, že hoci predkupné právo štátu vzniklo až po uzavretí kúpnej zmluvy, okresný úrad je povinný skúmať, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. To znamená, že nemalo dôjsť k povoleniu vkladu vlastníckeho práva do katastra, a v dôsledku tohto nezákonného postupu orgánu verejnej správy som bola nútená obrátiť sa so žalobou na ochranu svojho vlastníckeho práva na súd.

Ústavný súd v skutkovo obdobnej veci jednoznačne konštatoval (bod 23. Nálezu č. 1), že v čase podania určovacej žaloby žalobca nemal inú právnu možnosť domôcť sa ochrany svojich práv, a preto treba z procesného aspektu urobiť záver, že žaloba bola podaná dôvodne (to sa samozrejme môže, ale nemusí vzťahovať na hmotnoprávnu dôvodnosť žaloby, ktorá sa však v takomto prípade neskúma a neposudzuje)...

Uplatňujem si náhradu trov právneho zastúpenia za doposiaľ tri úkony právnych služieb (prevzatie a príprava zastupovania, sťažnosť a stanovisko na vyjadrenie krajského súdu) v sume po 153,50 EUR, 3 režijné paušály v sume po 9,21 EUR a daň z pridanej hodnoty vo výške 97,63 EUR, teda celkom vo výške 585,76 EUR.»

11. Predseda krajského súdu v podaní sp. zn. Spr 589/18 z 19. júna 2018 a sťažovateľka v podaní z 11. júla 2018 uviedli, že netrávajú na verejnom ústnom pojednávaní.

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

15. V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

16. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

20. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne

východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

21. Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 22/03).

22. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj rozhodovanie o náhrade trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08). Rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku. Procesné predpisy, ktoré upravujú náhradu trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

23. Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013), ak zistí, že rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

24. V preskúvanom prípade krajský súd využitím moderačného práva vyplývajúceho z § 257 CSP (v spojení s § 388 a § 396 ods. 2 CSP) napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu tak, že žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov prvoinštančného konania, a zároveň rozhodol, že žiadnej zo strán nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

25. Podľa § 257 CSP súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho *«nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradiť trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane... Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010 či sp. zn. 3 MCdo 46/2012) ustanovenie § 257 nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov... Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 292/07 či sp. zn. I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 727/2000)... Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by*

mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch... Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti... Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne, musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Nie je možné, aby súd dospel k vnútornému presvedčeniu, že je potrebné aplikovať ustanovenie § 257, a strane, ktorá by inak trovy získala, to neoznámil a táto by sa to dozvedela až z rozhodnutia. Súd v prípade použitia ustanovenia § 257 je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [pozri k tomu rozsudok ESĽP Čepeck proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10), ako aj nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 46/13 a sp. zn. I. ÚS 1593/15]. Strana má teda právo byť explicitne vyzvaná, aby včas k prípadnej aplikácii § 257 vyjadrila svoje stanovisko. Výrok rozhodnutia v prípade úplnej moderácie by mal znieť „stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“, resp. „súd stranám nárok na náhradu trov konania nepriznáva“. Výrok, že „žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania“, už nemá v CSP oporu. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle. Nie je prípustné odôvodnenie obsahujúce iba odkaz na výpoveď účastníka konania bez toho, aby z neho bolo možné zistiť, z akých dôkazných prostriedkov súd čerpal svoje zistenia pre následný záver o odôvodnenosti aplikácie § 257 CSP. Aj podľa ustálenej súdnej praxe (pozri bližšie napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03 či uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 67/2010) musia byť výnimočnosť použitia ustanovenia § 257, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, náležite odôvodnené.» (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 940 – 943).

26. Rovnako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

27. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že okrem toho, že formulácia výroku napadnutého uznesenia krajského súdu nemá oporu v Civilnom sporovom poriadku, napadnuté uznesenie krajského súdu nie je vo vzťahu k aplikácii § 257 CSP presvedčivo odôvodnené a táto skutočnosť v konečnom dôsledku zakladá nepreskúmateľnosť a ústavnú neutržateľnosť ním vydaného uznesenia. Krajský súd v napadnutom uznesení nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom odvolaní nemožno hodnotiť inak ako prísne formalistický, odporujúci obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

28. Krajský súd sťažovateľku (ale ani žalovanú) k prípadnej aplikácii § 257 CSP explicitne nevyzval, a teda o podanom odvolaní rozhodol spôsobom, ktorý je arbitrárny, a tým ústavne nesúladný, pretože nevytvoril procesný priestor umožňujúci sťažovateľke (strane sporu) vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia.

29. Ústavný súd zároveň ako ústavne nesúladný vníma prístup krajského súdu k posudzovaniu podobných, skutkovo identických prípadov. Zo svojej rozhodovacej činnosti (II. ÚS 569/2017) má ústavný súd vedomosť aj o existencii uznesenia krajského súdu č. k. 5 Co 139/2017-312 z 30. marca 2017, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu o priznaní náhrady trov konania žalobcovi v rozsahu 100 % a zároveň rozhodol o priznaní nároku žalobcovi na náhradu trov odvolacieho konania. Toto uznesenie

bolo nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 569/2017 z 20. marca 2018 zrušené, no v komparácii s napadnutým uznesením krajského súdu ilustruje nesúrodé právne závery krajského súdu.

30. V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti vyslovil, že aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (III. ÚS 300/06). Pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 192/06). Potreba vysporiadať sa so známym rozhodnutím súdu v obdobnej veci (osobitne, ak ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) z hľadiska jeho dôvodov, pokiaľ súd dospeje následne k opačnému názoru, je súčasťou požiadavky na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (II. ÚS 426/2012). Právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní principiálne neznamená právo účastníka konania na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, pre ktoré sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného, doteraz zastávaného právneho názoru odchyľuje (III. ÚS 51/2014).

31. Na uvedenom skutkovom základe ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ho podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúceho § 56 ods. 2 a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (body 1 a 2 výroku nálezu).

32. Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

33. Podľa § 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím podľa odseku 3, ktoré je vykonateľné jeho doručením.

34. Úlohou krajského súdu preto bude opätovne rozhodnúť o odvolaní žalovanej, majúcej na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 2 CSP (ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru), je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení.

35. Sťažovateľka v petite sťažnosti požiadala ústavný súd o priznanie náhrady trov konania vo výške 335,70 € s daňou z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) a následne vo svojom stanovisku túto sumu zvýšila na sumu 585,76 € [za tri úkony právnych služieb (prevzatie a príprava zastupovania, sťažnosť a stanovisko na vyjadrenie krajského súdu) v sume po 153,50 €, 3 režijné paušály v sume po 9,21 € a DPH vo výške 97,63 €].

36. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

37. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd konštatuje, že predmet sporu pred ústavným súdom nie je možné oceniť peniazmi. Základná sadzba odmeny (vypočítaná z priemernej

mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zverejnenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky, ktorá bola v prvom polroku 2018 v sume 921 €) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2018 je vo výške 153,50 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a príprava zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a stanovisko k vyjadreniu krajského súdu) v súhrnnej výške 460,50 €, náhradu troch režijných paušálov v súhrnnej výške 27,63 € a DPH vo výške 20 %. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke, spolu takto predstavuje sumu 585,76 €.

38. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

39. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

40. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 10. januára 2019